SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Odysei” **Grupa A**

Homer

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 24

10 zadań, 24 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Ile lat po zdobyciu Troi Odyseusz powrócił na Itakę?

(A) 20 lat
(B) 30 lat
(C) 15 lat
(D) 10 lat

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Co chroni Odysa przed czarami Kirke?

(A) przepaska otrzymana od Ino
(B) ziele moly, które dał mu Hermes
(C) wosk, którym zalepił sobie uszy
(D) amulet od Ateny ukryty pod zbroją

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących „Odysei” Homera:

1. Czarodziejka Kirke zamieniła towarzyszy Odyseusza w świnie.	**P**	**F**
2. Odyseusz nie powraca do Itaki tuż po zakończeniu wojny trojańskiej – jego podróż trwa dziesięć lat.	**P**	**F**
3. Odyseusz ostatecznie powraca do Itaki i rozprawia się z zalotnikami Penelopy.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących Odysa i Kalypso (pieśń V).

1. Atena przynosi Kalypso rozkaz Zeusa, by wypuściła Odysa.	**P**	**F**
2. Kalypso obiecywała Odysowi nieśmiertelność i wieczną młodość.	**P**	**F**
3. Kalypso daje Odysowi okręt z doświadczoną załogą wioślarzy.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj obraz z porównania homeryckiego do sytuacji, którą ilustruje.

1. kobieta zawodząca nad mężem poległym pod murami miasta	...	A. Odys płaczący przy pieśni Demodoka o drewnianym koniu
2. okrętowy świder kręcony w belce przez kilku cieśli	...	B. Odys napinający swój łuk
3. ryby trzepocące na wędce wyciągnięte na brzeg	...	C. towarzysze porwani przez Skyllę
4. śpiewak, który bez trudu naciąga strunę formingi	...	D. Odys wiszący na figowcu nad Charybdą
5. nietoperz uczepiony gałęzi	...	E. wiercenie rozżarzonym kołem w oku Kyklopa

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Penelopa ogłasza, że poślubi tego, kto napnie łuk Odysa i przestrzeli strzałą (1) _____ toporów ustawionych w rzędzie. Żaden zalotnik nie napina łuku; robi to dopiero przebrany za (2) _____ Odys, który następnie zrzuca łachmany i zaczyna rzeź zalotników z pomocą syna, (3) _____.

(1) siedem / dwanaście / dziewięć / dziesięć
(2) żeglarza / żebraka / pasterza / kupca
(3) Pejsistrata / Antinoosa / Telemacha / Laertesa

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Jak zmarła matka Odysa, Antikleja, i co jej opowieść mówi o skutkach jego długiej nieobecności?

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Jaką funkcję pełni w „Odysei" epizod z psem Argosem?

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Czym Syreny próbują skusić Odysa? Wyjaśnij, co ten epizod mówi o bohaterze.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

> „Muzo! Męża wyśpiewaj, co święty gród Troi / Zburzywszy, długo błądził i w tułaczce swojej / Siła różnych miast widział, poznał tylu ludów / Zwyczaje, a co przygód doświadczył i trudów!”

Na podstawie początku „Odysei” wyjaśnij, jak narrator przedstawia bohatera i jego doświadczenie. Wskaż dwie cechy lub doświadczenia.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/odyseja

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Odysei” **Grupa B**

Homer

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 24

10 zadań, 24 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jak nazywał się syn Odyseusza?

(A) Parys
(B) Patrokles
(C) Hektor
(D) Telemach

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jak Odys przepływa obok wyspy Syren?

(A) zalepia towarzyszom uszy woskiem, a sam każe się przywiązać do masztu
(B) omija wyspę nocą, gdy Syreny śpią, a wiatr sprzyja okrętowi
(C) przekupuje Syreny darami otrzymanymi wcześniej od króla Feaków
(D) każe całej załodze głośno śpiewać, by zagłuszyć pieśń Syren

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących przygody w jaskini Polyfema (pieśń IX).

1. Kyklopi z sąsiednich jaskiń ścigają Odysa, by pomścić Polyfema.	**P**	**F**
2. Towarzysze wydostają się z jaskini okryci owczymi skórami.	**P**	**F**
3. Odys przedstawia się Kyklopowi jako „Nikt”.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących pobytu Odysa u Feaków (pieśni VI–VIII).

1. Odysa budzi krzyk dziewcząt, gdy ich piłka wpada do rzeki.	**P**	**F**
2. Nausyka przyjeżdża z dziewczętami nad rzekę, by złożyć ofiarę Posejdonowi.	**P**	**F**
3. Nausyka jest córką Ajola, władcy wiatrów.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj postać do jej roli w „Odysei”.

1. Eumajos	...	A. stara piastunka, która rozpoznaje Odysa po bliźnie
2. Eurykleja	...	B. pastuch świń, który przyjmuje przebranego Odysa w swojej chacie
3. Alkinoos	...	C. ślepy pieśniarz na dworze Feaków
4. Demodok	...	D. ojciec Odysa, który żyje w nędzy na wsi i pracuje w sadzie
5. Laertes	...	E. król Feaków, któremu Odys opowiada swoje przygody

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Telemach wyrusza z Itaki szukać wieści o ojcu. Najpierw przybywa do Pylos, do sędziwego króla (1) _____, potem do Sparty, do (2) _____, męża Heleny. Po powrocie spotyka ojca w chacie pastucha (3) _____.

(1) Laertesa / Nestora / Priama / Alkinoosa
(2) Achillesa / Diomedesa / Agamemnona / Menelaja
(3) Polifema / Melantiosa / Eumajosa / Filojtiosa

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Dlaczego Odys odrzuca propozycję Kalypso, choć ta obiecuje mu nieśmiertelność? Odwołaj się do jego odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Jak kończy się „Odyseja"? Wyjaśnij, jaki sens ma to, że walki z rodzinami zalotników przerywa Atena.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jaką rolę w „Odysei" Homera odgrywa wierność Penelopy podczas dwudziestoletniej nieobecności męża.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Najsłynniejsze przygody Odysa (Kyklop, Kirke, Hades, Syreny) nie są opowiedziane przez narratora eposu, lecz przez samego bohatera na dworze Alkinoosa. Wyjaśnij, jakie skutki ma taki zabieg kompozycyjny.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/odyseja

Sprawdzian z „Odysei”

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–A, 2–E, 3–C, 4–B, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) dwanaście; (2) żebraka; (3) Telemacha** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Antikleja mówi, że nie zabiła jej choroba ani strzała Artemidy, tylko tęsknota za synem: „Ciągła tęskność po tobie wyssała mi życie”. Opowiada też, że Penelopa spędza dni i noce na płaczu, a stary Laertes zamieszkał na wsi i śpi w zimie w popiele przy ognisku. Nieobecność Odysa niszczy całą jego rodzinę.
Punktacja: Przyczyna śmierci: nie choroba ani strzała Artemidy, lecz tęsknota za synem (1 pkt) + skutki nieobecności: cierpi cała rodzina — Penelopa płacze dniami i nocami, Laertes żyje w nędzy na wsi, śpi w popiele przy ognisku (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Argos, którego Odys sam wychował, leży zaniedbany na kupie gnoju; mimo przebrania poznaje pana, kiwa ogonem i umiera. To obraz wierności, która przetrwała dwadzieścia lat. Zaniedbany pies pokazuje też upadek domu pod nieobecność Odysa. Odys ociera łzę tak, by nie widział jej Eumajos — potrafi panować nad uczuciami, bo musi zachować przebranie.
Punktacja: Wskazanie znaczenia: wierność — pies przez dwadzieścia lat czeka na pana i jako pierwszy go poznaje, choć ludzie go nie poznają (1 pkt) + funkcja: wzruszenie i kontrast — zaniedbany pies obrazuje upadek domu pod nieobecność pana; scena zapowiada rozpoznanie Odysa i ukazuje jego panowanie nad uczuciami (ociera łzę ukradkiem) (1 pkt). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Syreny wabią Odysa obietnicą wiedzy: kto ich wysłucha, odpływa oświecony mądrością, bo znają nieszczęścia Greków i Trojan pod Ilionem i wszystkie ludzkie losy. Odys chce usłyszeć ten śpiew, ale każe przywiązać się do masztu, a druhom zalepia uszy woskiem. Jest ciekawy świata i żądny wiedzy, a zarazem przezorny.
Punktacja: Treść pokusy: Syreny obiecują mądrość i wiedzę o wszystkim, co się dzieje na ziemi, w tym o wojnie trojańskiej (1 pkt) + wniosek: Odys jest ciekawy świata, chce słuchać śpiewu, ale przezornie zabezpiecza siebie i załogę — łączy ciekawość z rozwagą (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Odys to „mąż”, który zburzył Troję, a potem długo błądził po świecie. Poznał wiele miast i obyczaje wielu ludów, więc jest doświadczony i mądry. Przeżył wiele przygód i cierpień na morzu, walczył o powrót towarzyszy, choć ich nie uratował.
Punktacja: Po 1 pkt za każdą poprawnie odczytaną cechę lub doświadczenie (maks. 2): zdobywca Troi; tułacz, który długo błądził; poznał wiele miast i zwyczaje wielu ludów — doświadczenie i mądrość; przeżył liczne przygody i cierpienia na morzu; troszczył się o powrót towarzyszy, choć ich nie ocalił.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **A**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–B, 2–A, 3–E, 4–C, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Nestora; (2) Menelaja; (3) Eumajosa** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kalypso proponuje Odysowi nieśmiertelność i wieczną młodość, jeśli z nią zostanie. Odys przyznaje, że Penelopa to „prosta śmiertelniczka", która nie dorównuje bogini urodą, ale mówi: „Mimo to tęsknię do niej; tęsknię coraz więcej". Woli śmiertelne życie z żoną i powrót do domu, nawet za cenę nowych cierpień na morzu.
Punktacja: Wskazanie propozycji: nieśmiertelność i wieczna młodość u boku bogini (1 pkt) + powód odmowy: tęsknota za Penelopą, domem i ojczyzną — choć przyznaje, że Penelopa jest śmiertelna i ustępuje bogini urodą, gotów jest znosić kolejne cierpienia, by wrócić (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Krewni zabitych zalotników pod wodzą Eupejtesa ruszają na Odysa. Stary Laertes zabija Eupejtesa, a Odys z synem nacierają na wrogów, lecz Atena każe przerwać walkę, a Zeus rzuca piorun. Odys słucha bogini i zostaje zawarty sojusz: „Sojusz stanął: król z ludem byli pojednani". Krwawa zemsta musi się skończyć, bo inaczej Itakę zniszczyłaby wojna domowa; bogowie przywracają ład.
Punktacja: Opis zakończenia: krewni zalotników z Eupejtesem atakują Odysa; Laertes zabija Eupejtesa; Atena powstrzymuje walkę, Zeus rzuca piorun, dochodzi do zawarcia sojuszu (1 pkt) + sens: bogowie przywracają ład; zemsta nie może trwać bez końca, bo prowadziłaby do wojny domowej — potrzebne jest pojednanie króla z ludem (1 pkt). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podczas dwudziestoletniej nieobecności Odyseusza Penelopa odpiera zaloty natrętnych zalotników, stosując podstęp — obiecuje wybrać nowego męża, gdy skończy tkać całun dla teścia, po czym co noc pruje utkaną w dzień część materiału. Jej wierność i wytrwałość stanowią dopełnienie heroizmu samego Odyseusza — w antycznej kulturze Penelopa stała się wzorem cnoty małżeńskiej, rozumu i lojalności, równie istotnym dla przesłania eposu jak przygody jej męża.
Punktacja: Wskazanie sytuacji — Penelopa odpiera zaloty licznych zalotników, stosując podstęp z tkaniem całunu (1 pkt) + wskazanie znaczenia — wierność żony jako dopełnienie heroizmu Odyseusza i wzór cnoty małżeńskiej w kulturze antycznej (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pieśni IX–XII to retrospekcja — Odys sam opowiada Feakom o swoich przygodach, w pierwszej osobie. Dzięki temu epos może zacząć się w środku wydarzeń, a przeszłość poznajemy z perspektywy bohatera: z jego komentarzami, uczuciami i oceną towarzyszy. To opowieść w opowieści, w której Odys przedstawia się słuchaczom jako mądry i przewidujący, co każe czytać jego relację uważnie.
Punktacja: Wskazanie zabiegu: opowieść retrospektywna w pierwszej osobie, wpisana w główną akcję (opowieść w opowieści) (1 pkt) + skutek: akcja zaczyna się in medias res, a przeszłość poznajemy z perspektywy bohatera — jego ocen, uczuć, a także możliwej autoprezentacji przed gospodarzami (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/odyseja**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.